

Већ годинама се боре против Башара ал Асада, али се ретко помињу у вестима. Но сада су сиријски Туркмени избили у први план након што је Турска оборила руски авион који је, наводно, бомбардовао туркменске положаје.

Кад се спомену Туркмени, брзо се помисли на Туркменистан у централној Азији. Али с том земљом на Каспијском језеру сиријски Туркмени немају много тога заједничког, осим припадности истој групи туркијских народа. Око 200.000 Туркмена је наводно пре избијања рата живело у Сирији мада нема званичних статистика које би то поткрепиле.

Да ли је против њих била усмерена акција руског борбеног авиона? И, јесу ли они убили једног од два пилота који су се падобранима спасили из летелице коју су погодили турски ловци? То је још нејасно. Но, оно што је јасно је да Турци осећају тесну повезаност с Туркменима у Сирији и да је та повезаност део и званичне политике.

Веза са севером

Није изненађујуће што тај мали народ упућује поглед према Анкари и што се у турске власти узда да ће им пружити заштиту и финансијску помоћ, каже Фаваз Гергес, стручњак за Блиски исток при Лондонској школи економије. На послетку, два народа уједињују исти корени и културно наслеђе, каже Гергес.

Већина Туркмена живи у брдима у провинцији Латакиа на северу Сирије. Са сусједном земљом на северу их повезује „јака етничка и језичка близина“, каже Пол Т. Левин, директор стокхолмског Института за турске студије.

За турског председника Реџепа Ердогана су Туркмени природни савезник – не само из етничких разлога, већи и због заједничког непријатеља, сиријског председника Башара ал Асада. „Већ на почетку сиријског грађанског рата су туркменске побуњеничке групе узеле оружје у руке и бориле се против Асада, иако, за разлику од рецимо Курда, нису толико патиле под Асадовим режимом“, каже Фаваз Гергес.

Русија, с друге стране, врши ваздушне ударе на све групације које се боре против Асада. Турски политичари су Москви више пута преbacили да на северу Сирије напада и туркменске цивиле. Тек прошле седмице је турско Министарство спољних послова на разговор позвало руског амбасадора – након што је 40 Туркмена повређено у низу ваздушних напада. Почетком овога тједна је Турска то изнијела и пред Вијећем сигурности УН-а.

Стратешки важни

Пол Т. Левин каже да је Анкара директно помагала туркменским борцима, одобравајући им чак прелазак границе односно коришћење турске територије као сигурне луке када је то неопходно. Осим тога, додаје он, туркменски побуњеници и друге наоружане групе су важне за Ердоганову владу због обезбеђивања границе према југу. „За Турску је од стратешке важности то што они контролишу делове пограничног подручја.“ Осим тога, бројни стручњаци истичу да Анкара користи Туркмене као балван на путу стварања курдске државе.

Да ли би мали туркменски народ могао бити уништен у игри великих сила? Стручњаци за Блиски исток не желе да дају прогнозе о будућности Туркмена. За Фаваза Гергеса је јасно да сиријски Туркмени, с обзиром на грађански рат који и даље бесни, пре свега теже постизању безбедности. А сигурност им, напомиње Гергес, тренутно најбоље може пружити савезништво с Турском.

(Дојче веле)